

[Undervisningsministeren.]

Derfor synes jeg, at Danmarks Biblioteksforerings formand, amtmand Lassen, har ret, når han forsvarer det obligatoriske princip og dertil fremhæver den lempelse, der ligger i de 10 års frist og i dispensationsbestemmelsen.

I § 3 findes en vejledende bestemmelse vedrørende kommunernes tilskudspligt, herunder også forslag om kommunernes tilskudspligt overfor centralbibliotekerne.

Jeg vender mig derefter til hovedbestemmelserne om statstilskuddet, der findes i § 5. Tilskuddet foreslås fordelt med forskellige procenter i forhold til de kommunale og stedlige tilskud, der gives, nemlig 80 pct. af indtil 25 000 kr., 40 pct. af de næste 25 000 kr. og 25 pct. af resten. Man vil se af bilagsmaterialet, der findes i det oprindeligt fremsatte forslag, at Danmarks Biblioteksforening her havde ønsket, at de 40 pct. måtte gælde ubegrænset for hele beløbet udover de første 25 000 kr., således at altså mellem-satsen faldt væk.

Tilskudsbestemmelserne for centralbiblioteker fastsætter en grundsats på 5000 kr. og yderligere 20 pct. af de stedlige tilskud, dog ikke udover 20 000 kr.

De foreslåede tilskudsforøgelser er naturligvis væsentligt begrundet i de sidste års prisstigninger, men også i ønsket om at udvikle folkebiblioteksvæsenet her i landet. Af hensyn til usikkerheden på pengeværdierne område er der indsat en revisionsbestemmelse med en frist på 5 år.

Med hensyn til oprettelsen af børnebiblioteker og biblioteker for særlige befolkningsgrupper som f. eks. sømænd indeholder forslaget nye bestemmelser efter anbefaling af Danmarks Biblioteksforening. Der foreslås også visse ændringer i biblioteksrådets sammensætning.

Jeg skal tilføje, at den øjeblikkelige merudgift, når lovforslaget gennemføres, vil blive ca. 1 mill. kr., men dertil kommer de udvidelser, der må til for at få biblioteker i de 430 sogne, der endnu ikke har det, og som senest i 1961 yderligere vil medføre en stigning på 400 000 kr.

Ved fremsættelsen af lovforslaget i foråret var lovens ikrafttrædelse sat til 1. april 1949. Det er nu ændret til 1. april 1950, og på tilsvarende måde er alle de andre nævnte frister ændret.

Idet jeg hermed overfor det høje ting anbefaler lovforslaget til hurtig og velvillig behandling, vil jeg gerne til slut sige et par almindelige ord om det store og stilfærdige arbejde for folkeoplysningen, der i dette land gøres gennem folkebibliotekerne.

Det fortjener den højeste anerkendelse, og selvom det er præget af den stilhed, der altid bør herske på en læsesal, og som nu engang hører bøgerens rige til, så er biblioteksarbejdets virkninger sikkert ofte dyberegående og varigere end mange andre oplysningsfaktorer. Men for at udrette denne gerning tilfredsstillende må biblioteksfolkene have forøget offentlig støtte både i form af penge og af de lovbestemmelser, der her er peget på, ellers vil biblioteksvæsenet i Danmark stagnere. Det går jeg ud fra at man i denne sal vil billige.

Jeg slutter med at udtale håbet om, at alle gode oplysningskræfter vil samles om at gennemføre det beskedne mål af fremskridt, som indeholdes i lovforslaget i den skikkelse, som det har fået ved behandlingen af de forskellige sagkyndige faktorer, og at det må blive vedtaget i det høje ting.

Anden næstformand (Victor Larsen):

Som ordfører for forslagsstillerne har det ærede medlem hr. Viggo Starcke ordet for at fremsætte et tidligere anmeldt lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Viggo Starcke):

Det er en ære at få lov til for dette høje ting at forelægge retsforbundets forslag til lov om nedsættelse af en toldafviklingskommission. Det skal være en hurtigt arbejdende kommission på 9 medlemmer med repræsentanter for handel, industri, håndværk, landbrug og De samvirkende Fagforbund.

Lovforslaget består af 5 korte paragraffer, hvis indhold jeg skal gå let hen over af tidshensyn.

Det er meningen, at kommissionen skal afgive betænkning inden et år, og den skal have til opgave at foreslå en øjeblikkelig eller gradvis afskaffelse af beskyttelsestolden indenfor et tidsrum af 5 år samt finanstoldens fulde eller delvise afvikling. Situationen i Europa i dag indbyder i høj grad til hurtig handling.

Danmark er et gammelt frihandelsland, og tiden er moden til en objektiv undersøgelse, og en sådan undersøgelse vil bedst kunne foretages i en kommission. Danmark har intet at risikere ved at gå i spidsen for en frihandelspolitik, for vi har gjort det før. Frihandel er det oprindelige. Frihandel er en ret, som menneskene kan kræve. Told er et degenerationstegn, en uret, som nogle få har kunnet påtvinge de mange. Frihandel er noget gunstigt, told er noget kunstigt.

Det, man kalder beskyttelsestold, er ikke en beskyttelse af folkets fundamentale interesser, men en beskyttelse af enkelte per-